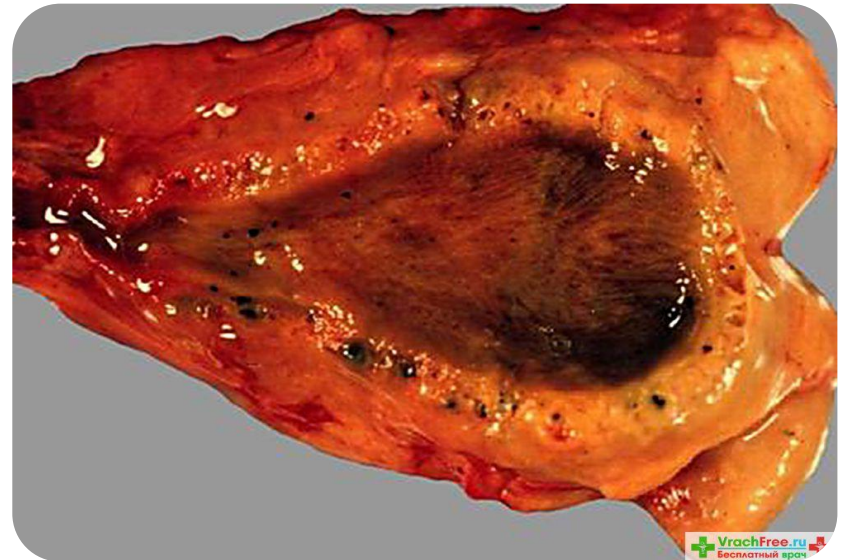
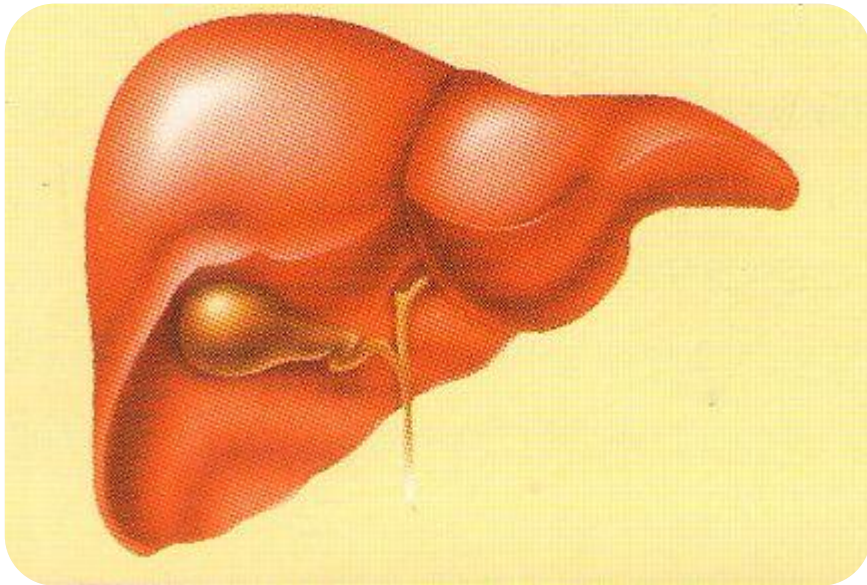

ХОЛЕЦИСТИТИТ АУРУУЫ КЕЗІНДЕ ПАЦИЕНТ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТУЫСТАРЫН ОҚЫТУ

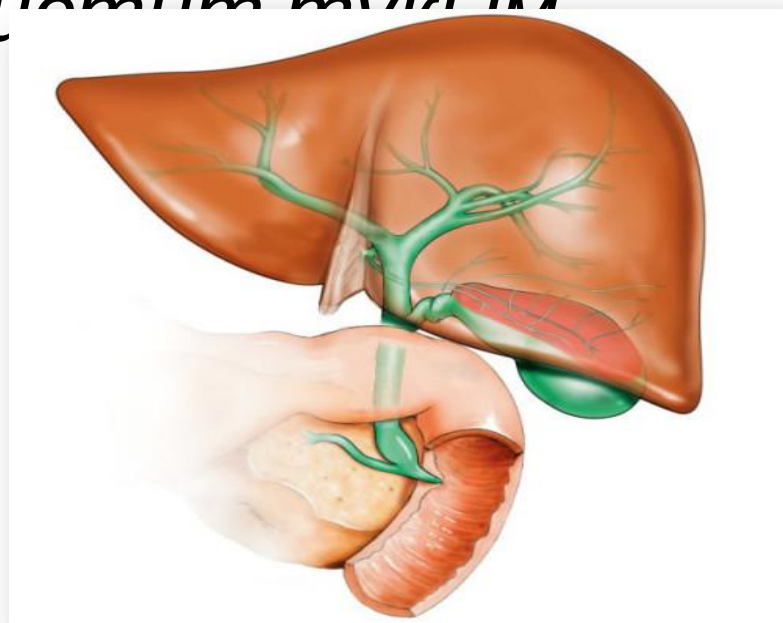

Орындаған: Нұрлыбекова
Құралай

Жоспары:

- **I. Кіріспе**
- Холецистит туралы жалпы түсінік
- **II. Негізгі бөлім**
- А) Пайда болу себептері
- Б) Клиникасы
- В) Асқынулары
- Г) Пациент және оның туыстарын оқыту
- Е) Оқыту нәтижесінің тиімділігін бағалау
- **III. Қорытынды**

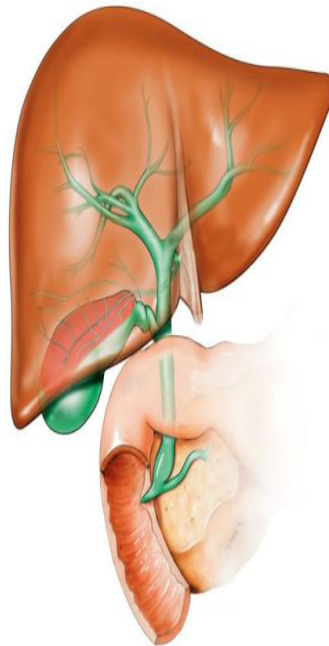
- **Холесцистит** – өт қабының қабынуы. Өт қабынуы көбінесе әйелдерде кездеседі. Холесциститтің негізгі себептеріне қуалайтын ауру.

Холесцист ИТ

жедел

оң жақ қабырға асты ауырады, науқастың жүрегі айнып, құсады, іші кеуіп, жиі кекіреді, дене қызуы 38 -39°C-қа көтеріп, кейде ауырсыну жауырын мен иықтан сезіледі. 2-3 күннен кейін сары аурумен ауырғандай терісі, көздің ақ қабығы сарғайып, кіші дәреті қара қоңыр түске боялады.

СОЗЫЛМАЛЫ

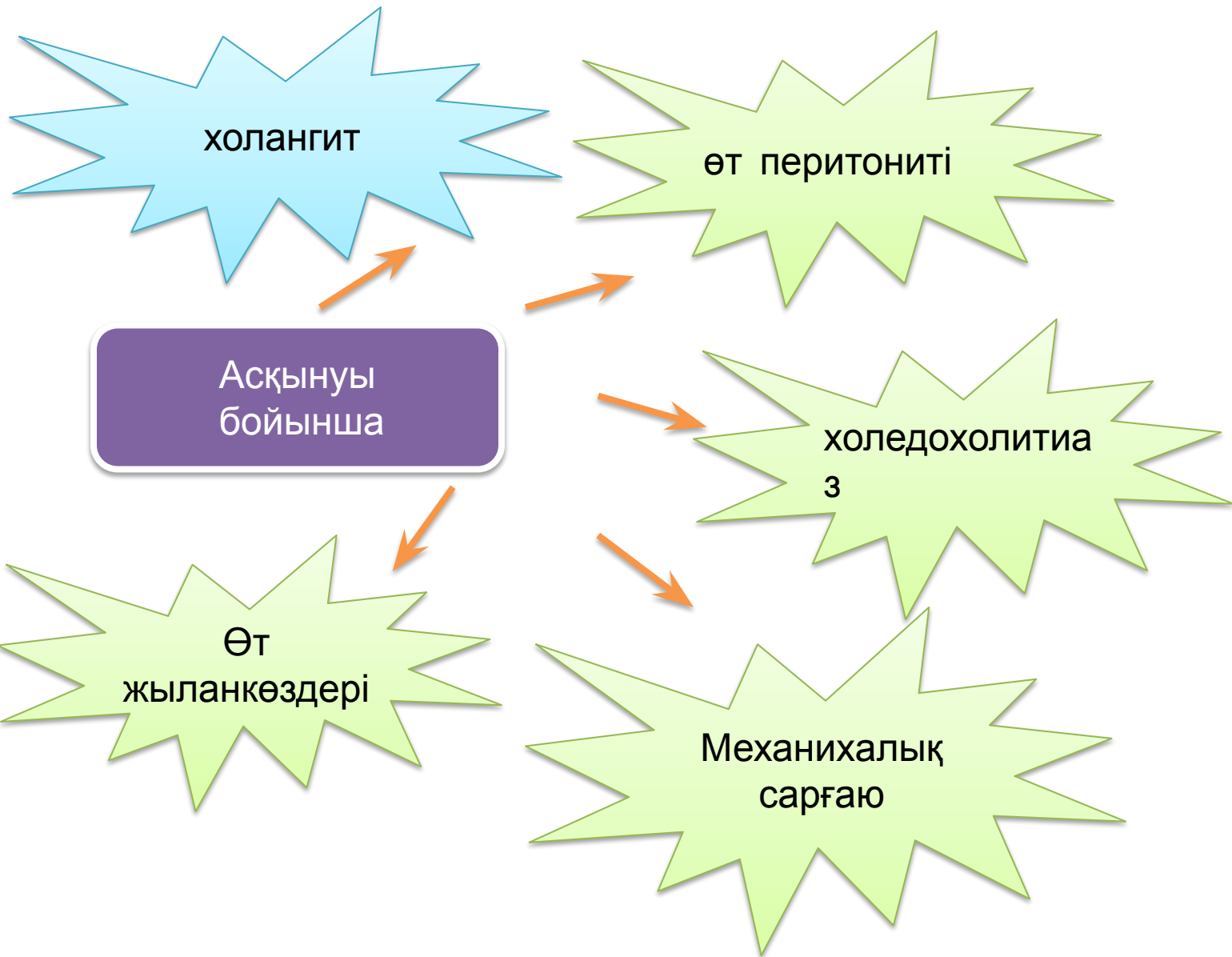
жедел холециститті дер кезінде емдемесе, онда созылмалы түріне ауысады. Бұл кезде науқастың сәл майлы тамақ ішсе, оң жақ қабырға асты сыздап ауырады. Жүрегі айнып, құсады, аузы құрғайды

Клиникасы

Ауру басталуы келесі симптомдармен анықталады:

- Ауырсыну;
- Диспепсиялық;
- Қабыну;
- Асқазан ішек жолдарының функциясы бұзылуы;
- Холецистостатикалық (жалпы өт жолының бітелуі);
- Үрліске басқа ағзапар мен жүйелер

Холецистит ауруына тән шағымдар

- Ауырсыну;
- Диспепсиялық;
- Қабыну;
- Асқазан ішек жолдарының функциясы бұзылуы;
- Холецистостатикалық (жалпы өт жолының бітелуі);
- Үрдіске басқа ағзалар мен жүйелер қосылуы;

Пациент және оның туыстарын тәбет төмендеу кезіндегі жағдайға үйрету

- *Пациентке жалпы жағдайының нашарлау себебін түсіндіру – тамақтану мен инсулин егу ережелерінің бұзылуы.*
- *аппаратпен қандағы глюкозаны анықтау.*
- *дәрігерді шақыру.*
- *оңай сіңірілетін көмірсулардан басқа диетаны белгілеу.*
- *пациентті қайнаған сумен қамтамасыз ету.*
- *тері астына егуге инсулин, адреналин, глюкагон дайындау.*
- *дәрігер тағайындаған инсулинді т/а не қ/т егу.*
- *теріні ыпғалдап сүрту тіп мен ауыз қуысын*

Ауырсыну кезіндегі көмекке үйрету

1. Пациентке ем мен режим нәтижесінде аурудың белгілері жойылатынын түсіндіру.
2. дәрігердің нұсқауымен тексеруді орындау: ЖҚА; ҚБА (белок, билирубин, холестерин, қант), ЭКГ.
3. Пациентті адам аз палатаға орналсатыру.
4. Палатада қолайлы қарым – қатынас орнату.
5. пациентке валериана қайнатпасын 30-40 тамшы беру.
6. төсекте ыңғайлы жағдай туғызу.
7. дәрігердің нұсқауын уақытында орындау.
8. пациенттің жалпы жағдайын, пульс, АҚҚ бақылау.

Пациент және оның туыстарына ауру беру.

- *пациентке аурудың себебін, симптомдарын түсіндіру.*
- *туыстарымен әңгіме жүргізу.*
- *осы аурумен бұрыннан ауыратын пациенттермен әңгімелестіру.*
- *диета, режим, дәрі қабылдау туралы әңгіме жүргізу.*
- *туыстарына аурудың болуы мүмкін асқынулары туралы түсіндіру.*

Пациент және оның туыстарын тамақтанудың негізгі қағидаларын үйрету

1. Тамақ әртүрлі және құрамында өсімдік өнімдері, ал ет тағамдары аз болуы қажет.
2. Нан өндірілген ,дақылды өнімдер, макарон өнімдері, күріш пен картоп тағамынан негізін қалыптастырады.
3. Көкөністермен, жемістерді тәулігіне 400 гр артығырақ рет тұтыныңыз
4. Күнделікті құрамында май мен натрий мөлшері төмен сүт және сүт өнімдерін, ал сүтқышқылды өнімдерді тәулігіне кемінде 200гр тұтыныңыз.
5. Майсыз ет балық құс етінің мөлшері тәулігіне кемінде 80 гр болуы қажет. Майы көп ет және балық құс етін бұршақ өнімдерімен алмастырыңыз.
6. Майдың мөлшері 30% тағамның тәуліктік құналығынан аспауы қажет екенің есте ұстаңыз.
7. Тағам құрамында көмірсулар аз болуы қажет.
8. Ас тұзының мөлшері тәулігіне 5гр аспауы қажет.
9. Алкогольден бас тартыңыз.
10. Тағамды қауіпсіз және гигиеналық тәсілмен әзірлеңіз.

1. Ана сүті - бала денсаулығына маңызды екенін ұмытпаңыз.
2. Тамақты күніне 3 рет (таңғы, түскі, кешкі аста) қабылдау және осы тамақтануға 2 аралық қосымша тамақтануды қосыңыз. Кешкі асты ұйқыға дейін 2-3 сағаттан кешіктірмей қабылдаңыз.
3. Күн сайын шөлдемесеңізде жеткілікті мөлшерде суды тұтыныңыз.
4. Зат таңбадағы (қораптағы) азық-түліктің құрамы туралы ақпаратты мұқият оқыңыз.
5. Өзіңіздің дене салмағыңыздың артық еместігіне немесе қажетсіз және салмақтың артық төмендемегеніне көз жеткізу үшін мезгіл-мезгілмен салмақ өлшеп тұрыңыз. Жоспарсыз салмақ тастаған жағдайда дәрігердің кеңесіне жүгініңіз.

- 1. Ботқа: қарақұмықтың, күріштің, жүгерінің, жарманың суда немесе гипоаллергенді сүт қоспасында пісірілген ботқасы және т. б.
- 2. Көкөніс және көк дақылдар: алдын ала кемінде екі сағат суда жуылған кәді, аскөк, салат, жасылша, брокколи, картоп.
- 3. Май: ісі жоқ сарымай және өсімдік майы және т.б
- 4. Ет: қоян, күркетауық, жас жылқы еті.
- 5. Сорпа: жармалармен, көкөністермен, қоян, күркетауық сорпасы.
- 6. Сүт-қышқыл өнімдері: балаларға арналған сүзбе; жеміс қоспасыз айран және т.б.
- 7. Нан-бөлкелер, кондитерлік өнімдер: нан – ашытқысыз жасалған ақ нан, гипоаллергенді печенье, кептірілген нан.
- 8. Қант: фруктоза.

- **Оқыту тиімділігінің нәтижесіне баға беру** – оның нәтижесі оны дұрыс және тез жүзеге асыруға байланысты. Пациент ауруханадан шығарда хирург дәрігерге үнемі қаралу, дәрігердің тағайындауларын үнемі орындау.
- Шығарар кезде пациенттің жағдайы: іш көлемі кішірейеді, диурез көбееді, құсу, лоқсу жоқ, әлсіздік азаяды. Мақсат орындалуы керек
- Мейірбикелік кеңес:
 1. Дәрігердің тағайындауларын уақытында орындау
 2. Диета мен тамақтану тәртібін сақтау
 3. Дәрілік препараттарды қабылдау
 4. Аймақтық дәрігерге қаралып тұру
 5. Санаторияларда ем қабылдау.

Сұрақтар

- 1. Холецистит ауруы кезінде қандай диеталық стол қолданылады?
- 2. Холецистит ауруы кезінде ауырсыну кезіндегі көмек көрсетуді үйрендіңіз бе?
- 3. Өзіңіздің ауруыңыз жайлы мәліметтерді білдіңіз бе?
- 4. Сүт қышқыл өнімдеріне қандай тағамдар жатады?

Жауаптары:

1. 5 диеталық стол
2. Ия, үйрендім
3. Ия, холесцистит – өт қабының қабынуы. Өт қабынуы көбінесе әйелдерде кездеседі. Холесцистит тұқым қуалайтын ауру.
4. Балаларға арналған сүзбе; жеміс қоспасыз айран және т.б.

ТЕСТ

1.Холецистит –

- A. Өт қабының қабынуы
 - B. Ұйқы безінің қабынуы
 - C. Бүйрек түбегінің қабынуы
 - D. Асқазанның шырышты қабатының қабынуы
2. Холециститтің дамуына негізгі себепші фактор?

- A. Ішімдік ішу
- B. Ащы тағамдарды көп қолдану
- C. Ас тұзын көп қолдану
- D. Семіздік

3.Холециститтің негізгі белгісі

- A. диарея
- B. Сол жақ қабырға асты және эпигастрий аймағының ауырсынуы
- C. Оң жақ қабырға асты аймағының ауырсынуы
- D. Бел тұсының ауырсынуы

4. Холецистит кезіндегі емдік диеталық стол-

- A. 15
- B. 4
- C. 5
- D. 7

5. Холецистит кезіндегі шектелетін тағамдар?

- A. тұзды және ащы тағамдар
- B. Жеміс-жидектер
- C. Көкөністер
- D. Асылған және буға пісірілген тағамдар

Жауаптары:

1) а

2) в

3) с

4) с

5) а

Қорытынды

- Қорытындылай келсек холециститтік ауруы бар науқастар өздеріне ерекше күтімді ұйымдастыра білуі керек. Егерде холецистит өршіп кетпеуін қаласаңыз, қандай да бір тамақ жегенде, дәрі-дәрмек қабылдағанда аса сақтылықпен пайдалану қажет. Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол іздейік дегендей өз-өзімізге қарап ауырмай жүрейік!

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Ішкі аурулар пропедевтикасы: С.Қ. Асауова, Г.Т.Нұратдинова
2. Ішкі аурулар: Асауова С.Қ, Валишаева С.Қ
3. Ғаламтордан алынған мәліметтер.
 - google.kz
 - krasotaimedicina.ru
 - f-med.ru; chirkoff.com; doktorlerner.ru;
 - wikipedia